

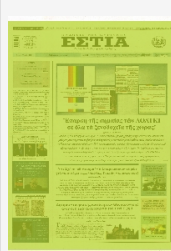
Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 07-04-2024

Author: Surface: 879.15 cm² Circulation: 1080

Subjects:

Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Απριλιάτικη συγκομιδή από τὰ
βιβλιοπωλεία Σελ. 27

BIBΛIO

Άπριλιάτικη συγκομιδή από τὰ βιβλιοπωλεία

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Μπικη δυναμικά ὁ Ἀπρίλιος με πολιτική ένταση ἀλλὰ καί καιρό καλοκαιρινό, ἄρθρονη σκόνη, ἄμμο καλύτερα, ἀπό τὴν Σαχάρα, θερμοκρασίες ἀσφυκτικές γιὰ τὴν ἐποχὴ καί γενικά μία παράδοξη διάθεση γιὰ ὄλους μας. Ἄν δὲν ἐπιλέξατε νὰ περάσετε τὴν Κυριακὴ σας στὴν παραλία καί νὰ δοκιμάσετε τὶς πρώτες βουτιές σας, τότε ἔνα καλὸ βιβλίο ἢ μιά καλὴ πορεία γιὰ καφέ σὲ κάποιον ὑπαίθριο χώρο, καφετέρια ἢ ζαχαροπλαστείο (ὕπάρχουν ἀκόμη κάποια καλὰ) ἐντὸς τῆς πόλεως ἢ καί στὰ προάστια, εἶναι ἄριστη λύσις. Γιὰ τὴν περίπτωση τοῦ μοναχικοῦ κυριακάτικο καφέ με βιβλίο, σὰς προτεῖνω μερικoὺς ἀκόμη τίτλους προσφάτως ἐκδοθέντων ἔργων.

■ **Δημ. Δημητρόπουλος, Βασ. Παναγιωτόπουλος, Μαρία-Χριστίνα Χατζηγιάννου** (ἐπιμ.), *Πελοποννησιακὴ Γερουσία. Ἐνας πολιτικός θεσμὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης. Πρακτικὰ Συνεδρίου, Τρίπολι καί Στάδιο Τεγέας, 6-8 Νοεμβρίου 2020* (ἐκδ. Ἐθνικὸ Τόρμα Ἐρευνῶν, Ἰνστιτούτο Ἱστορικῶν Ἐρευνῶν, Τομέας Νεοελληνικῶν Ἐρευνῶν, σελ. 276, εὐρώ 22). Ὁ τόμος αὐτὸς περιλαμβάνει μελέτες τῶν κ.κ.

Βασ. Παναγιωτόπουλου, Νίκ. Τόμπρου, Δημ. Δημητρόπουλου, Σίμου Μπόζικη, Αἰλίκης Φακούρα, Μιχ. Τοσάγια, Βαγγ. Σαράφη, Γιάννη Κόκκωνα καί Χρ. Χρυσανθόπουλου. Στὰ μελετήματα τοῦ τόμου ἐξετάζεται ὁ πρῶτος γενικός τοπικός Ὄργανισμός καί τὸ ὄργανο ποὺ τὸν ἐφήρμοσε στὴν Πελοπόννησο κατὰ τὸ διώστημα τῶν ἐτῶν 1821-1823. Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία διαμορφώθηκε σταδιακὰ με μετασηματισμὸ τῆς Γερουσίας τῆς Πελοποννήσου, ἀρχίς στὴν ὁποία μετασηματίσθηκε ἡ Ἐφορεία τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας στὴν Πελοπόννησο σχεδόν με τὴν ἐκρηξὴ τῆς Ἐπαναστά-

σεως στὴν τοπικὴ Συνέλευση τῶν Καλιτζῶν, διαμορφώθηκε δὲ με τὸν Ὄργανισμὸ τῆς ποὺ ψηφίσθηκε στὸ Ἄργος στίς 27 Δεκεμβρίου 1821, λίγο πρὶν μεταβῶν οἱ πρόκριτοι τοῦ Μωριά στὴν Πιάδα γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Συνέλευση. Ἡ πρώτη μορφή τοῦ ἐνιαίου Συντάγματός τοῦ 1822 ἐδημιούργησε ἓνα μικτὸ σύστημα δικαυβερνήσεως με κεντρικὴ ἐξουσία (Βουλευτικὸ καί Ἐκτελεστικὸ Σώματα, κυβέρνηση με ὑπουργοὺς καί προηγουμένους), ἀλλὰ διετηρήσε σὲ ἰσχύ τὰ τοπικὰ πολιτεύματα (Πελοποννήσου, Δυτικῆς, Ανατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Σάμου, Ὑδρας, Σπετσῶν), ἐνὸς ἐθόσιου καί τοπικοῦ πολιτεύματος τῆς Κρήτης. Τὸ παράδοξο αὐτὸ, οἰονεὶ ὁμοσπονδιακὸ σύστημα διευκόλυνε μὲν τὴν κατά τόπους διεξαγωγὴ τοῦ Ἀγῶνος, ἀλλὰ δὲν ἀποκαθιστοῦσε ἀκόμη τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα, ἐπιτρέποντας πολυμερῆ ἐξουσία καί δράση στοὺς κατὰ τόπους προκρίτους. Στὰ μελετήματα τοῦ τόμου τονίζονται ἰδιαίτερος ἡ δράσις τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας καί ὁ κομβικὸς ρόλος τῆς στὴν ἐξισφάλιση τῶν οικονομικῶν πόρων γιὰ τὴν συνέχιση τοῦ πολέμου κατὰ ξηρὰν καί κατὰ θάλασσαν, ἀφοῦ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεδέχθησαν τὸ βάρος στηρίξεως τῶν δυνάμεων τῶν ναυτικῶν νήσων. Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἔχουν καί ἡ μελέτη τῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων καί ἡ ταύτισις στοιχείων ἀρχαίων ἐνδιαφέροντος σχετικὰ με τὰ γραπτὰ κατὰλοιπα τῆς πορείας τοῦ βραχυβίου ἐν τῇ αὐτῇ ὀργάνου.

■ **Ἄριστ. Δήμητρις καί Rosie Randolph** (μετρ.), *Reminiscences from my mission in Constantinople, 1869-1871 by the Greek diplomat Alexander Rizos Rangabé* (εἰσαγωγή Rosie Randolph, σημειώσεις Rosie Randolph καί Σάββας Τσιλένης, ἐκδ. The Isis press, Istanbul, σελ. 230, δολλ. ΗΠΑ 22, πληρ. ἀγορὰ www.theispress.org). Τὸ βιβλίο ἀποτελεῖ μετάφραση τῶν κεφαλαίων τῶν Απομνημονευμάτων τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρίζου-Ραγκαβῆ ἀπὸ τὴν θητεία του ὡς πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία κατὰ τὴ ἐπὶ ἀμέσως μετὰ τὴν Κρητικὴ Ἐπανάστασι

καί ἐνὸς ἔσαν ἀρχίσει ὁ τριβὴς με τὴν Ἐκκλησία στὴν Βουλγαρία, λίγο πρὶν τὴν δημιουργία τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας. Τὰ ἴδια τὰ Απομνημονεύματα ἔχουν ἐπανεκδοθῆ παλαιότερα στὴν Ἑλλάδα (Βιβλιόραμα, 1999) ἀλλὰ παραμένουν ἀρκετὰ δυσεῦρετα. Ὅμως ἡ ἐπιλογή τῶν ἐκδόσεων Isis τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ μεταφρασθῆ στὴν ἀγγλικὴ μέρος ἔστω τοῦ ἔργου ποὺ ἀφορᾷ στὴν Πόλη καί τὴν ἐκεῖ δραστηριότητα τοῦ σημαντικωτάτου πολιτικοῦ, διπλωμάτου, καθηγητοῦ καί λογιῶ Ἀλεξάνδρου Ρίζου-Ραγκαβῆ (1809-1892) εἶναι μία ἐξαιρετικὴ πρωτοβουλία καί ἐπιτρέπει στὴν διεθνῆ βιβλιογραφία

(ποὺ δυστυχῶς κοντείνει νὰ καταστῆ ἀποκλειστικὸς ἀγγλόφωνη) νὰ προσεγγιστῆ τὴν δράσις τῶν Ἑλλήνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως στὸ β' ἡμιστοῦ 19ου αἰ., ὅταν τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἴδρυματα καί οἱ φορεῖς τῆς Πόλεως ἔχουν καί πάλιν τὴν λάμψη προηγουμένων αἰῶνων καί τὴν δυναμικὴ συγχρόνων πρὸς τὴν ἐποχὴ τους φορέων τῆς Δύσεως. Ὁ Ραγκαβῆς παρέχει πολὺτο πληροφοριῶν γιὰ τὰ ζητήματα αὐτὰ, ἀλλὰ καί γιὰ τὴν δυσκολία τῶν διπλωματικῶν ἐπαφῶν Ἑλλήνων καί Ὀθωμανῶν, τὶς ἐντάσεις καί τὶς φιλίες, τὰ προβλήματα τοῦ Ἑλλῆνος πρέσβεως ὡς ἔδαφος σαφῶς μὴ φιλικὸ ἀκόμη, καθὼς οἱ ἀναμνήσεις τῆς Μεγάλῆς Κρητικῆς Ἐπανάστασεως δὲν ἔχουν σβῆσει, οὔτε εἶχε λησμονηθῆ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, παρὰ τὰ ἔτη ποὺ ἔσαν πέρασι. Τὸ παράρτημα τῶν σημειώσεων ἐκτείνεται σὲ περισσότερο τοῦ ἡμῆσεως τοῦ βιβλίου (σελ. 93-213) καί προσθέτει σημαντικὰ στὴν ἀξία του, καθὼς τὰ βιογραφήματα καί οἱ τοπογραφικὲς ἐπεξηγήσεις δὲν περιέχονται βεβαίως στὴν ἑλληνικὴ ἐκδοσις, εἴτε τὴν ἀρχικὴ εἴτε τὴν ἐπανέκδοσις. Μαρτυροῦν τὴν ἐργασία ποὺ ἀπαιτεῖται συντὰ γιὰ τὴν κατανόηση τῶν ἀπομνημονευμάτων σημαντικῶν μορφῶν, ποὺ ἔγραφαν γιὰ τὴν δικὴ τους κοι-

νωνία, χωρὶς φυσικὰ νὰ παραθέτουν ἐπεξηγήσεις γιὰ τὸ «ποῖος εἶναι ποῖος», ποὺ σήμερα μᾶς εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν κατανόηση τῆς ἀφηγησεως. Ἐν τῇλει, ἔχουν προστεθῆ ἐκτενῆς βιβλιογραφία καί εὔρητήριο κυρίων ὀνομάτων γιὰ τὴν διευκόλυνση τῶν ἐρευνητῶν. Εἶναι μία πηρὴ πολὺ χρήσιμη γιὰ τὴν ζωὴ καί τὴν πορεία στὴν Πόλη κατὰ τὰ χρόνια ἐκεῖνα, πολὺ κατὰλληλη καί γιὰ δῶρο σὲ μὴ Ἑλλῆνες φίλους σας.

■ **Νίκα Πολυχρονοπούλου-Κλαδά, Γεώργιος Α' Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων (1863-1913) καί τὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Χρυσοποδαριτίας Νεζερῶν. Ἡ ἱστορία τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ** (ἰδιωτ. ἐκδ., σελ. 438, διάθεσις: avnem.vetustum@gmail.com). Τὸ βιβλίο ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖο μέρος τῆς δημοσιεύσεως ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τῆς Μονῆς Χρυσοποδαριτίας στὴν Ἀχαΐα με τὴν φροντίδα καί τοὺς κόπους τῆς δρος Νίκας Πολυχρονοπούλου-Κλαδά (τυπογρ. ἐπιμ.-πληκτρολόγησι Ζωὴ Παξινοῦ). Κοσμεῖται καί ἀπὸ ἐκτενῆς φωτογραφικὸ παράρτημα. Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς κ. Πολυχρονοπούλου (σελ. 1-170) ἀποτελεῖ στὴν οὐσία μονογραφία γιὰ τὴν Γεωργιανὴν περίοδο τῆς Ἱστορίας με μὲ σύγχρονο βλέμμα καί πολὺ καλὴ γνῶσις τῶν διπλωματικῶν συγκρούσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅσο καί τῶν ἐσωτερικῶν ἐξελίξεων. Τὰ ἔργα, ἀπὸ πλευρᾶς τους, ἀναδεικνύουν τὸ πρόβλημα ἐπικοινωνίας μεταξύ τῆς Μονῆς (καί κατ' ἐπέκτασι δὴ τῶν μονῶν τοῦ κράτους) καί τῆς Κυβερνήσεως, εἴτε ἀπ' εὐθείας με τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο Ἐκκλησιαστικῶν καί Δημ. Ἐκπαιδεύσεως εἴτε με τὶς ἀποκεντρωμένους ἀρχεῖς τοῦ Νομοῦ Ἀχαΐας καί Ἠλᾶδος. Τὸ κράτος ἀπαίτησε συνεχῶς ὄχι μόνον τὴν πληρωμὴ φόρων καί τελῶν, ἀλλὰ καί συνεισφορὰς γιὰ ποικίλους ἐθνικὸς σκοποὺς ἢ γιὰ ζητήματα τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἀστάσις αὐτῆ

ἐναντὶ τῶν μονῶν τοῦ κράτους θεοπίσθηκε βεβαίως ἀπὸ τὸ 1822, ἀρχικῶς με τὴν ἐβελοντικὴ προσφορὰ καί ἐν συνεχείᾳ με τὴν φορτικὴ ἀναζήτησι πόρων, ἐνὸς θεομοθετήθηκε ὀριστικὰ ἀπὸ τὸν Καποδίστρια καί ἐπὶ Ὅθωνος. Οἱ μόνες δὲσυνασχετοῦσαν διότι ἡ περιουσία τους εἶχε μειωθῆ, οἱ πόροι δὲν ἐπαρκοῦσαν γιὰ τὶς ἀνάγκες συντηρήσεως τῶν μοναχῶν καί τῶν κτισμάτων. Παράλληλως, ἐφραίνετο δύσκολο, σὲ περίοδο προσπαθείας ἀνασυγκροτήσεως τῆς οικονομίας καί βαθμιαίας ἀστικοποιήσεως τῆς, νὰ συνεχισθοῦν οἱ προσφορᾶς περιουσιακῶν στοιχείων καί κτημάτων πρὸς τὰ μοναστήρια.

■ **Ἀνδρέας Παπᾶς, Γλωσσίδα. Κείμενα γιὰ τὴ γλῶσσα καί ὄχι μόνον** (ἐκδ. Πατάκη, σελ. 328, εὐρώ 17,70). Ὁ συγγραφεὺς ἔχει πολὺ μακρὰ πορεία τόσο στὴν ἐπιμέλεια κειμένων καί τὴν μετάφραση, ὅσο καί τὴν δοκιμακὴ γραφῆ. Στὸ βιβλίο του ἐξετάζει πολλὰ ζητήματα ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν ὄλους ὅσοι ἀγαποῦμε τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καί ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι κάθε ἀλοποιήσις πρέπει νὰ γίνεται με σεβασμὸ στοὺς κανόνες καί τὴν μουσικὴ ἀρμονία τοῦ λόγου. Τὰ «Γλωσσίδα» δημοσιεύονται τακτικὰ σὲ «Βιβλιοδρόμιον» τῶν «Νέων τοῦ Σαββατοκυριακοῦ». Ἡ ἐκδοσις ἀρκετῶν ἀπὸ αὐτὰ σὲ τόμο ἀποτελεῖ λαμπρὴ πρωτοβουλία τοῦ συγγραφεὺς-συντάκτου, καθὼς δὲ ἀνταποκριθῆ στὴν ἀνάγκη νὰ γνωρίσουν τὶς πολὺ ὀρθῆς παρατηρήσεις του καί πρόσωπα ποὺ δὲν εἶναι ἀναγκαίως ἀναγνώστες τῆς ἐν λόγω ἐφημερίδος. Πολὺ περισσότερο ποὺ εἶναι σκόπιμο οἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Παπᾶ νὰ μὴ μείνουν ὡς ἐφήμερο ἀνάγνωσμα, ἀλλὰ νὰ παραμείνουν ὡς μαρτυρία ἐνὸς εὐαισθητοῦ στὰ προβλήματα τῆς γλώσσας με μελετητοῦ καί ἐφαρμοστοῦ! Ἡ ἀνάγνωσις εἶναι ἀπολαυστικὴ! ▲ ▼

